כל הזבחים פרק ראשון זבחים יב.

מסורת הש"ס

א) פסחים נט., ב) פסחים נט. ירו' פסחים פ"ה ה"ד., ג) לקמן לא. בכורות כח., ד) ירו' ברכות פ"ד ה"א., ה) תוספ' פסחים פ"ד ה"ח. ו) סוכה לב: מנחות ה. [יומא סב:]. ז) חגיגה ט: וש"נ. ח) חולין פא., ט) קדושין ז. תמורה כו. [כריתות סו.]. י) פסחים נח. יומא כד. כריתות כז. כח. [תמורה טו: קדושין ז: לקמן נט. עג.]. כ) סוכה לג. ל) ע' תמורה י: [ד"ה חזרה] שתיהו ה"ל ר"ל דקדוש בטלה מלי מקדש ליה ומיתי לה בכנורות מקדת. עכ"ל כש"ק. מ) שבת קלב.]. [וע"ק יומא סד: ד"ה לא]

תורה אור השלם

1. כי אם אל הדמקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם תזבח את הפסח בערב כבוא השמש מועד צאתך ממצרים: דברים טז, ו
2. שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהוה: ויקרא כב, כז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואינה ל"ל קדש ד"ה ושוחט:

שינויי נוסחאות

א) ועוד תניא כל"ל [שיטה כ"ל ועוד אמר ר' אבא ר"ל:] ב) שלא לשמו לשמו דבעינן בין הערבים שלא לשמו דואיל כו' כל"ל [שיטה מהרי"ל:] ג) ר"ל ר' אבהו אלא לבן בתירה פסח דקדש שלמים היכי [ריטב"א: והא נמי] נמי מחתכים ל"ל לפיה דקתקשה מפסח שבבר אמנו שקרב שלמים היכי משכחת לה. [ומקומקשה מעלמים ולא מפסח עצמו (כמי' דרבן) משמע דס"ל שהפסח שלמו לף אם הקדיש לפני ל"ל ר"ל אינו נדחה כלל דיכי כתמהיר כפרוש שבריר לא הגיע ומנו ומה שנדחה מעלמים אין בו כח לדחות הפסח. (ולא בהתמם) כדיש תלויים לקרבן דלא קדשה לאחיה. וכיון דלא אחי דיליה אפשר קדשה בהיסלו אפשרא לא מפנה קדשה אחרת ולכן אחר מיתה ונרחה. אמלא מעיקרא לקרבן הך קדשה דמחיה לאחר מקרבן דלא קדשה [קדושין ז:]. ואין לתרץ מכל דחטאת שמיתה בעלים לחוקה אחלא. מפנה דיהיה הלכה למפה מביני ואין לתרץ מינה [כריתות כז:]: ואינה קריבה. ר"ל דמתחלה הקדשה נבטלה דאין בהו מקדים דבר שלינו שלו [תמורה כו:]. ותמורתה כרוצא בה. לאיתה קרינה ממנה קדשה דמחיה לאחה [קדושין ז:]: ר"ש דיחיד מעיקרא הוה דיחיד. כגון זו שמתחלה הקדשה נדחית הי' ביחיד ולבסוף היא לאיתה לתרץ לר"ש נדחה ונדחה שוב אינו מחוך ונרחה. אבל ביחיד מעיקרא לא הוי ביחיד [תמורה כו: וכריטב"א בקדושין ז:]

שיטה מקובצת

הלכה בתאבל של מנחה כו'. הכם [ברש"ש דף ס.] קלמר מי שהיו לפניו כ' תפלת המפלל תפילה המנחה קודם. ר"מ לפי שהגיע זמן המנחה. ומיהו [כתפילה] [בפרק תפילין] הסחר מעשם תפילי כשבה שבעים לתיבה שהות. ועוד ל' לדלקה שהיה מה ענין לתפלה לדעיל. אלא שעמה מין זה כיום לגבי מנחה מדיר קודם לגבי שלין שמה מנחה שיגמה המנחה מדיר בעל מחוקם מה בעל תחיר הדיר עפי מפסח. וכן לתרוץ כיהלאלה [ברש"ש דף ס"ח]. הוא בשן מומר כשלין בתרמין כיום לתפלה שתיקן. אחר ר' נתן כי מיכיה בשם ר' יוחנן אף בשים שהיה כיום לתפלה [בפרק]. ופרוך ולהחיות אם הקדים תפלה המנחה לשוקפ יצא לשעבר אבל המחילה לא. אחר לא כשלה הגיע זמן המחילה כגון [קדוש] (אחר) שם כלתחר ריב"ל [בפרק] שמיני אין מחילה לכגון בגבולה גדולה (המשנה) (ומשנה) יותה לשם שני ומה דלא הסקנן לתרמשנין מיהרן מלגלן תפלה המנחה ברמשן ומה הדר תשקון לתרמשנין. והא לתרמשנין הכל המפלה המנחה קודמת

עין משפט נר מצוה

נז א מי"י פ"ג מהל' תפלה הל' יא סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' רפו סעיף ד:
נח ב מי"י פט"ו מהל' ספה"מ הלכה יט:
נט ג עי' כ"מ פרק י מהלכות בכורות הלכה יד:
ס ד מי"י פרק טו מהלכות מעה"ק הלכה ד ופסק הקרבנות ולא כרי':

מוסף רש"י

מוספין. לאיל ולאחר ומנמה אינה עוכר דהא אמרי רבנן ואל מוספים כל דיים (ברכות כח:) אין מחוחר זמן לבו ביום. אין כאן מסרון מעשה בנוסו אלא מסרון זמן שנעדין לה הגיע זמן המוספין, ומנן הראוי לבו ביום אין זה מסרון זמן (יומא סב:) לילה אין מחוחר זמן. אין מסרון זמן מי שהגיע ליל לקריב קרבנותיו מחר. אלכן מחייב הוא בקרבן אלא שהלילה מעכבו מלהביא (חגיגה ט:) ובמים השמיני והלאה ירצה. שלמים אין יכול לקריבן מחוחר זמן שאין קדושה אלה עליהן כדאמרינן בחיות בהמים ומים המשיני והלאה ירצה לקרבן אשה לא' אין לו אלא בשאה מנין אף לקרבים אלמות לומר לקרבן (בכורות כא:) לילה לקדושה. לאוחרתן לאו בת הקרבה היא כדכתיב ביום שיחנו להקריב, אבל מבלל נפל נפקו ליה ומה לאחרינן כדאמרינן בזבחים ביום לקדושה יום לאחלה. והלכך לענין מזבח מזי מאוחרתא לאיתנהו אחרינן ומיכל [שבת קכז:] לילה לקדושה. מיאחר לקדשו מאחבלה ואינו מיבר מאום כל הקדים קטנים (חולין פא:) בעלי חיים נדחין. בהמה בעלי חיים בחיי מחר אלף לבשנרלאים לאחר שבשאם אינה קריבה אלא רובה. ולא בא כרים לאחר בעלי חיים אין נתנן בפרק שני שעירי בעמרי מנגל מיום שנחה ולבשעבר מוחו נרחה [בפסחים צח:] ולריבי' קריבה הן בהמה בשאחר ולקח אלה [קדושין ז:]. ואין לתרצן מכל דאחטאת שבעים בעלים לאחר אלא. מאום דיהי הלכה למפה מביני ואין לתרצן מינה [כריתות כו:]: ואינה קריבה. ר"ל דמתחלה בשבקדים אלים קדושה לאחיה. וכיון דלא אחי דיליה נבטלה ואין בהמה שנו אלא בעלי חיים לאחר בעלי חיים ונבטלה אחר אינו מחוך ונרחה. אבל ביחיד מעיקרא הוי אם הי' ביחיד ולבסוף נדחה [קדושין ז:]: ר"ש דיחיד מעיקרא הוה דיחיד. כגון זו שמתחלה הקדשה נדחית הי' ביחיד ולבסוף היא לאיתה לתרצן לר"ש נדחה ונדחה שוב אינו מחוך ונרחה. אבל ביחיד מעיקרא הוי אם הי' ביחיד [תמורה כו: וכריטב"א בקדושין ז:]

דאיפקע לגרום. והבעלות אהכן וגו' והיינו בין הערבים דקטורת: **יאוחר דבר.** יאומר פסח לתמיד דלעי"ג דכולה יומא זמניה אי שהיה עד זמן שחיטת התמיד תמיד דקודם לו: **אין דחי"ל יאוחן.** במסכת ברכות: **הלכה.** כדברי האומר היו לפניו ב' תפלות אחת של מנחה ואחת של מוספין שאם ולא התפלל של מוספין עד זמן [1] מביתה משהיגן לה: **ובין הערבים דכתיב גבי קטורת וגרום למה לי.** הואיל ומיהא לא הוי משמע לן בין הערבים ממש ומבעי לן קרא אחריני [2] לפרושי: **ושוב.** תני בתוספתא מיוחסת בן ר' אושעיה דקתני השיב רבי תחת בן בתירה: **דתמר כו'.** דהיכי דלא אחי [3] דס"ל כבן בתירה ומשום דמקלמו לאו לשמו הוא דקאמר טעמיה: **ואם איתא.** דבן בתירה שחיית מכשר [4] לשמו כולו לאוי לשמו הוא: **מגדף כה.** בהא דרבי יוחנן: **א"כ.** דבין לשמו ובין שלא לשמו פסול: **פסח כשר.** בזמנו לשמו לבן בתירה: **היכי משכחת לה לי דאפרשיה האידנא.** בי"ד בשחרית: **דחוי מעיקרא הוא.** דבשעת הפרשה לא חזי למידי ושמעינן ליה לר' יוחנן דאמר [5] דחוי מעיקרא הוי דחוי לגמרי שלא להיכלות [6] ואין: **ואי דאפרשיה מאממול נראה ונדחה הוא.** דכי אפרשיה חזי להקריבו שלא לשמו וכי מטיא י"ד שחרית לא חזי למידי ונראה ונדחה שוב אינו חוזר ונראה לדבריי הכל. בשלמא לרבנן פסח אינו נדחה כלל או מלשמו או משלא לשמו דעד זמן שחיטתו חזי לשלמים וכזמנו חזי לפסח אלא לבן בתירא דחוי הוא: **פסח לאחר חצות.** משכחת לה פסח כשר לבן בתירא במפרש לאחר חצות דהיינו זמן שחיטתו וחזי לשמו: **אפי' תימא מצפרא.** ואין כאן דחוי מעיקרא הואיל וראוי היום אין כאן חסרון זמן דאיתיו: **ליל שמיני נכנס.** הולך להתעכר וקיימא לן בכבורות בפרק מעכר בהמה (דף מ.) מחוסר זמן אינו נכנס לדיר להתעכר: **הא לילה.** ליל שמיני חזי ולא הוי מחוסר זמן: **לקדושה.** ראוי להקדישו ואע"ג דלא חזי לילה להקריבה קלמרינן דמקדים ליה אלמא לילה אין מחוסר זמן הואיל ואי אפשר לאחר מלאכה לאחר מלאכה לאחר מלאכה